

UNHÒLA, HORAT DER

Avenç

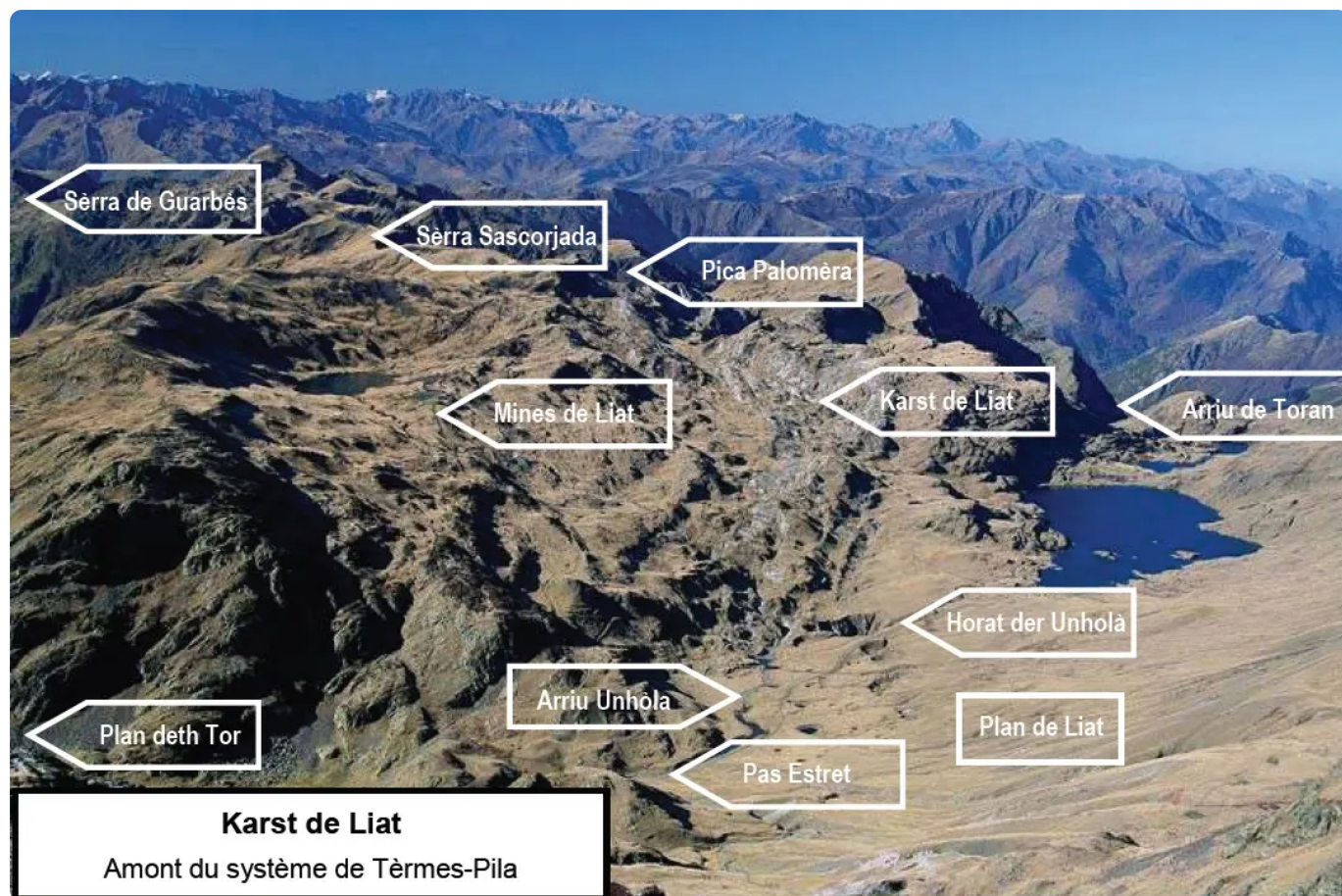
Val d'Aran

Vielha e Mijaran

Desnivell: 204 m

Recorregut: 835 m

Calcàries

Localització

Per sota de l'estany de Liat, seguint el riu que serveix de desguàs (Arriu der Unhòla) i que es precipita dins el gran embut.

Visible des de qualsevol foto aèria.

L'accés es pot fer des del poble de Bagergue, seguint la carretera que volta el poble per l'Est i seguir la pista principal, asfaltada a l'inici, en direcció al Pla de Ribèra. A l'entrar en aquest pla i després de superar un gual, una zona d'aparcament i un pas canadenc, deixar la pista principal i girar a la dreta. A partir d'aquí ja és més que recomanable un vehicle 4x4 i es fa imprescindible a partir de la cabana de Calhaus. La pista acaba al Planeth deth Pas d'Estret (cabana i estació meteorològica). No cal seguir per la pista visible a l'esquerra ja que es troba tancada per una barrera.

S'ha de remuntar la llera del riu d'Unhòla pel seu vessant esquerre, entrar a la gorja i tot seguit arribar al coll del Pas d'Estret. Aquí comença el Pla de Liat i en uns 20 minuts trobem l'Horat der Unhòla.

Boca	Latitud / Longitud	UTM	Altitud
LLAVI SUPERIOR	42.80024, 0.88048	31T (ETRS89) 326680 4740811	2117 m

Descripció

La cavitat s'origina en una gran dolina d'enfonsament de 130 m de diàmetre (eix N-S) i de 110 m metres de diàmetre (eix E-O) per on s'escola el riuet (Arriu der Unhòla) que neix al proper estany de Liat. Pel costat NE és factible davallar sense material tot i el fort pendent. El costat S és format per una paret vertical de 38 m de roca calcària, mentre que la zona N, per

on es precipita el riu, és d'esquistos. Sota la paret S, en el punt més fons de la depressió s'escola el riu.

Dins de la gran dolina s'han explorat dues cavitats totalment independents entre elles: *Hilat Bernard Magos* (coneguda des de 1973 com a T-2) i l'*Hilat era Ansa dera Caudèra*, descoberta i explorada des de 2018.

Hilat Bernard Magos o Traou T-2:

L'orifici d'entrada a l'Hilat Bernard Magos s'obre a la paret E, a 2072 m d'alçada, poc més de 8 m per damunt del punt més baix de la dolina, a les calcàries del Cambro-Ordovicià. A l'estiu, un corrent d'aire fred surt de l'orifici.

La cavitat comença per un pou de 8 m amagat per una punta de roca i després va baixant per petits ressalts entretallats per estretors (una en “S” i una altra en “V”) molt selectives fins arribar a una sala de 15 m d'altura. D'aquesta sala, una gatera entre blocs acaba en una xemeneia.

Les temptatives de desobstrucció s'han considerat molt perilloses i s'han abandonat

El punt més baix es situa a 22 m sota l'entrada, a l'altitud de 2050 m, o sigui, 14 m sota el fons de la dolina

Hilat era Ansa dera Caudèra:

El sector d'entrada es troba en una zona d'acumulament de grans blocs adossats contra la paret oest de la dolina, a uns 2 m de desnivell per damunt del punt més baix. Aquest cúmul clàstic es va haver de desobstruir en un gruix de 3-4 m abans d'arribar a la base de la roca. A l'estiu, l'entrada presenta un violent corrent d'aire.

Alguns metres després de la boca i per sota d'un curt pas vertical, es troba un pla inclinat seguit d'un pas “*L'Air et les Gants*” (P-6), molt estret i poc confortable que s'ha hagut d'ampliar tot el que ha estat possible. Al fons d'aquest pou es troba una llarga cornisa formada per llastres de marbre d'arestes molt esmolades. El sostre és una mena de xemeneia formada per enormes blocs encaixats entre ells. Per aquí s'accedeix a la capçalera del “*Puits Zorglub*” (P-19), impressionant per les seves dimensions i la bellesa de les seves parets on es poden observar magnífics plecs de la roca, testimoni del

metamorfisme antic i de l'orogènesi herciniana. Al seu punt més alt s'ha explorat una petita galeria no topografiada.

A la base del *"Puits Zorglub"* comença una galeria en lleuger pendent i plena de blocs. Segueix uns pocs metres fins a un ressalt (R-2) format per blocs encaixats sobre una fina llosa en equilibri, la *"Dalle du Chat"*.

Després d'un curt replà s'arriba al *"Petit Ressaut à Marie"* (R-4), fàcil de desgrimpar.

A continuació, una altra zona plana on girem a l'esquerra en angle recte i s'arriba dalt d'un pla inclinat que porta al *"Puits de la Dev' de Merde"* (P-7) i a la seva base es troba una cruïlla en "T". A la dreta, un afluent remuntant sembla comunicar amb el pou que es troba damunt la *"Dalle du Chat"*. A l'esquerra es recupera el corrent d'aire de l'entrada. Aquest passatge permet accedir a la capçalera del *"Puits des Vasques"* (P-8), de bones dimensions i que es divideix pel *"Pont de Pierre"*, tot acabant en un llarg pla inclinat on comença el *"Grand Toboggan"*, bella galeria excavada en conducte forçat al marbre.

Aquesta galeria comença amb un seguit de ressalts (R-13, R-4, R-5, R-4 i R-7) de fàcil superació sense material. En el darrer cal prestar atenció ja que dóna accés a la capçalera del *"Puits Bibi Fricotin"* (P-8), on l'erosió ha deixat la roca brillant i es poden observar tots els matisos de color del marbre. A la seva base es troba una gran marmita de 60 cm de diàmetre i 1 m de fondària i on es va trobar una petita truita de riu!. És la *"Salle de la Truite"* a la que segueixen dues curtes rampes abans d'arribar a la capçalera del *"Puits Georges Jauzion"*.

Aquest pou, de 22 m, és el més important de la cavitat i destaca per les seves dimensions i bellesa. De parets regulars i polides, hom diria que ha estat tallat per una tuneladora.

A partir d'aquí se segueix per l'aigua abans d'entrar en una bella galeria amb quatre ressalts (R-2, R-6, R-6 i R-8) i accedir a la *"Salle des Vibrations"*. Aquesta sala presenta unes grans dimensions (20 m de diàmetre per 8 m d'alçada) i es troba formada per una falla entre els esquists i la calcària. El sòl, en rampa descendent de 30 a 40°, és ple d'enormes blocs procedents de l'ensorrament d'una xarxa superior encara visible al sostre de la sala.

En aquesta sala s'obren tres continuacions. En el punt més baix un ressalt (R-8) i un conducte en rampa porten a un pou (P-8) que origina la *"Salle de la Rotonde"* on connecta amb una galeria en pendent, *"Collecteur Lulú"* al que segueix una curta galeria que acaba en un primer sifó, *"Siphon Lulú"*

Des de la zona central de la *"Salle des Vibrations"* es troba un altre conducte descendent que desemboca a la *"Salle de la Rotonde"*, però per sota d'aquest punt d'unió, un ressalt de 3 m permet entrar en una galeria que al seu fons arriba a un segon sifó.

Abans d'aquest punt, una curta galeria desemboca en la *"Salle de l'Esculpture"*, en el sostre de la qual es troba una xemeneia inclinada que s'origina en l'extrem de la *"Salle des Vibrations"*. A l'extrem de la *"Salle de l'Esculptura"* un gran caos de blocs la parteix en dos. A

l'altra banda del caos continua un conducte de petites dimensions que porta a un pouet d'1 m de diàmetre que es troba inundat a partir dels 5 m de fondària i representa el punt més allunyat de la boca del sistema.

Tot aquest sector final de la cavitat està constituït per una sèrie de conductes que drenen aigua tot l'any, fins i tot durant l'estiatge. Algun any de més activitat hídrica ha estat impossible penetrar el mes d'agost.

(Exploració en curs pel collectiu Mundus Subterraneus)

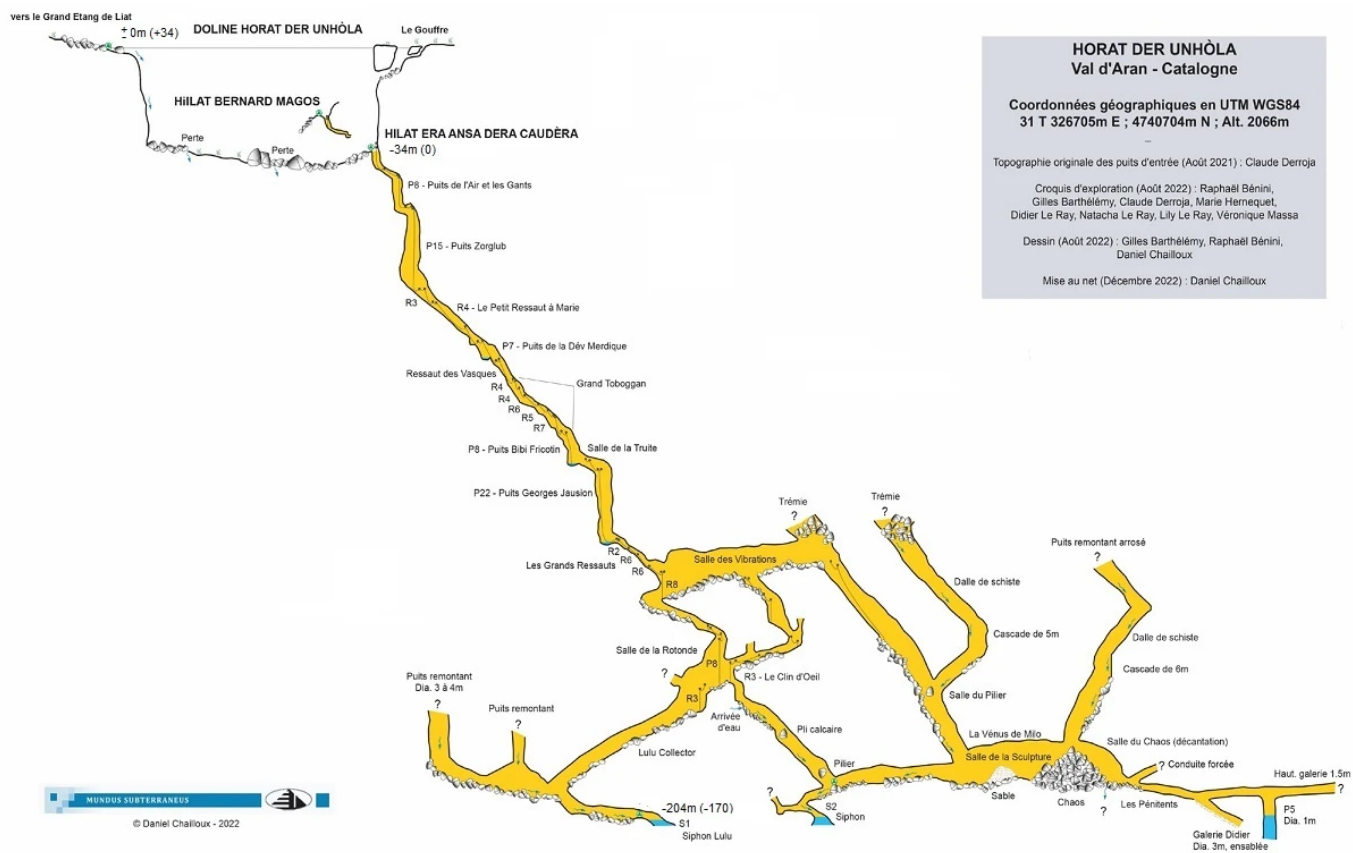
Hidrologia: Tota l'aigua que penetra en abundància per la gran dolina d'Unhòla circula subterràniament alguns quilòmetres i per les coloracions efectuades apareix a dues surgències importants: Uelh de Sescorjada o Hónt dera Pila (1790 m s n mar) i a l'Hónt de Térme (1570 m s n mar), la qual cosa representa un desnivell mínim del sistema de 530 m.

L'altra cavitat important de la zona, *Horat der Uelh deth Tor*, també té relació hidrològica amb el sistema.

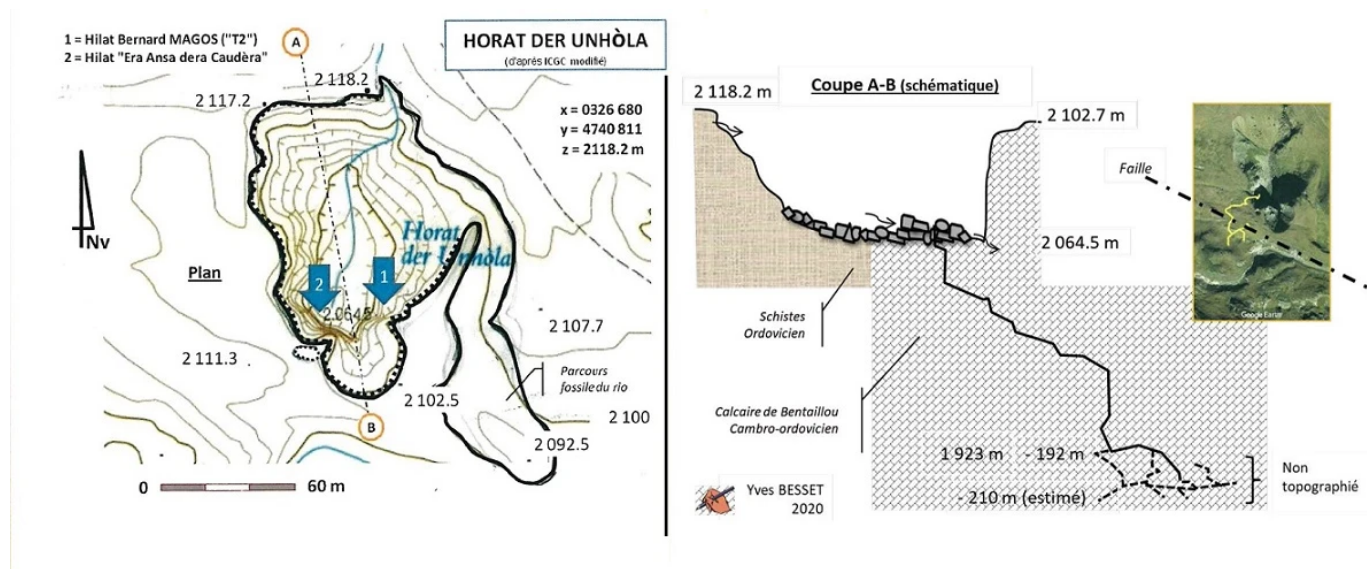
Espeleometria: La cota de fondària (-204 m) i el desenvolupament (835 m) són aproximats ja que els exploradors ja fan constar que tot el sector inferior de la cavitat és un croquis d'exploració.

Toponímia: Encara que quan es va descobrir la via principal la van batejar com a *Trou des Grenoblois*, ben aviat ho van canviar per *Réseau de l'Anse du Chaudron* que, traduït a l'aranès va quedar en *Hilat der Ansa dera Caudèra*. En català: *Xarxa de la Nansa de la Caldera*. Desconeixem l'origen i sentit d'aquesta denominació.

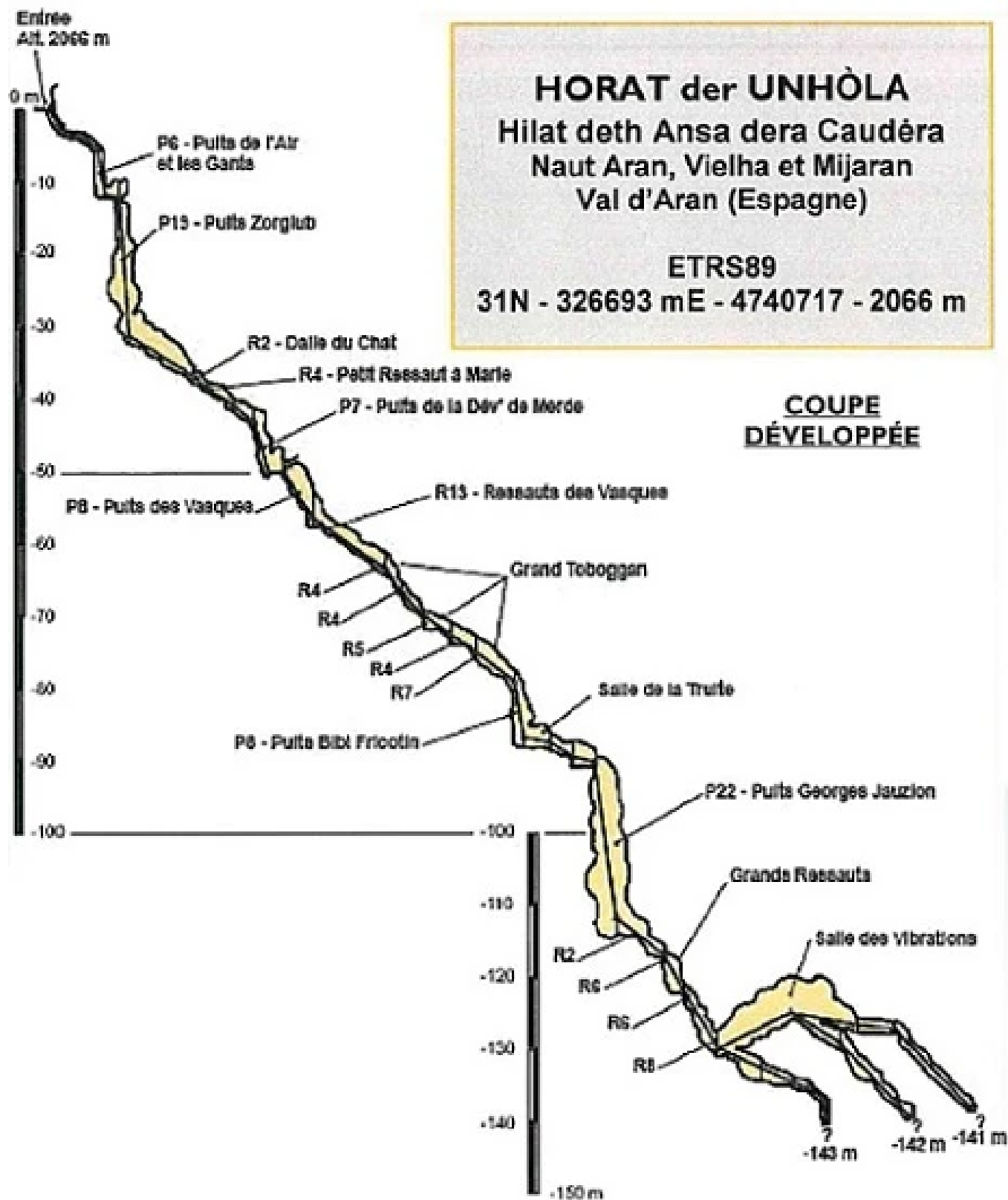
Topografies

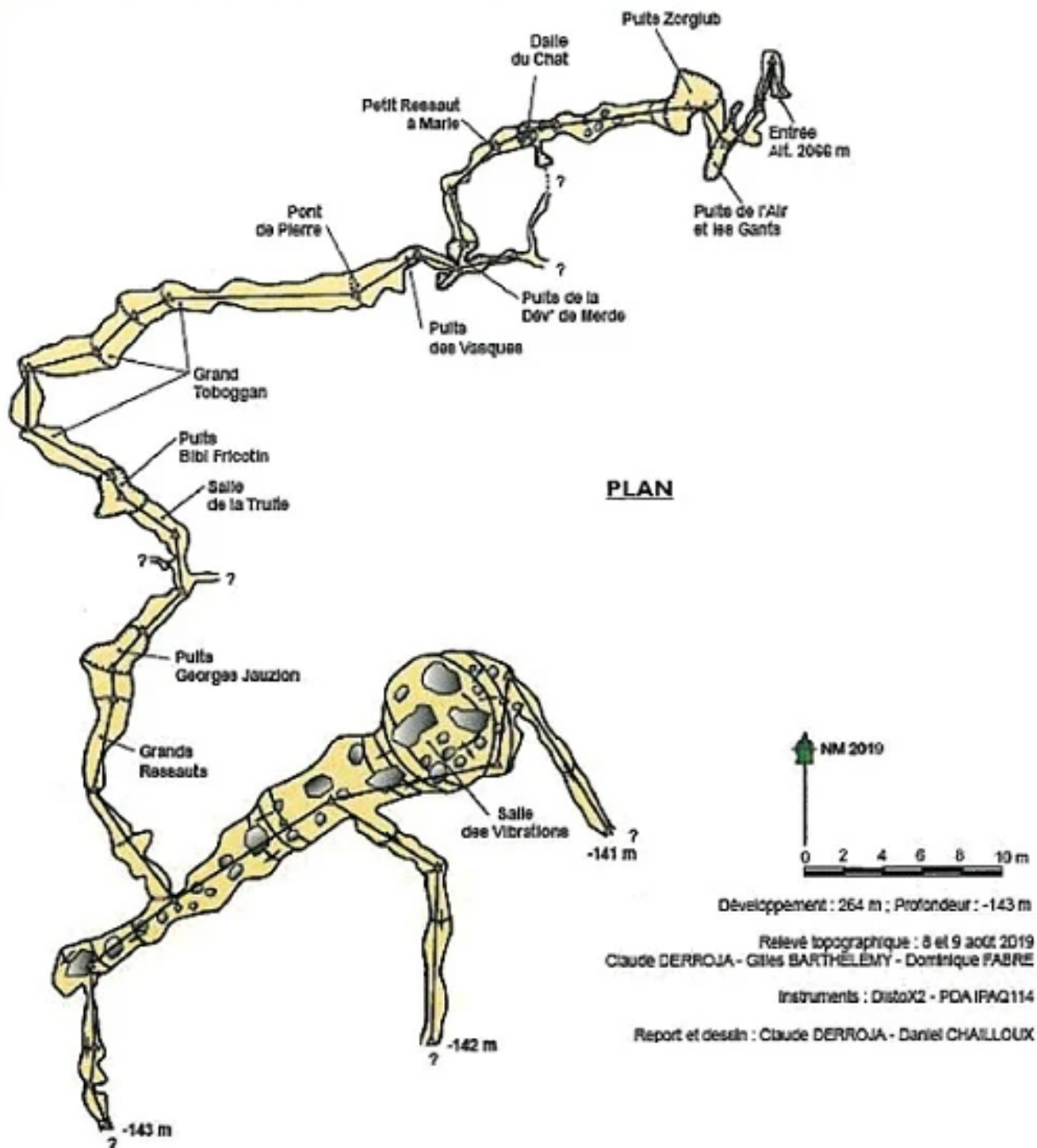

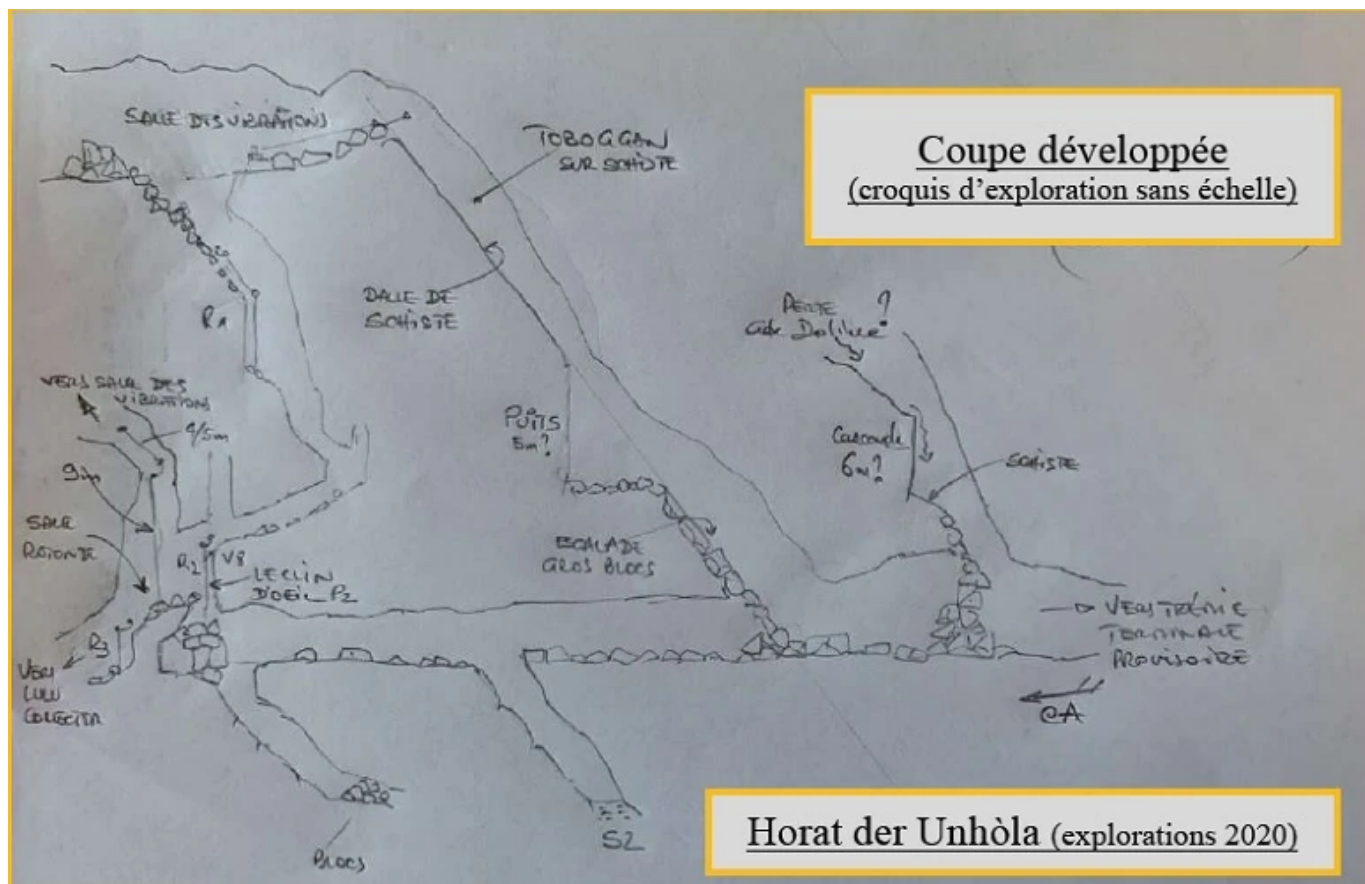
Topografia 1 de 7

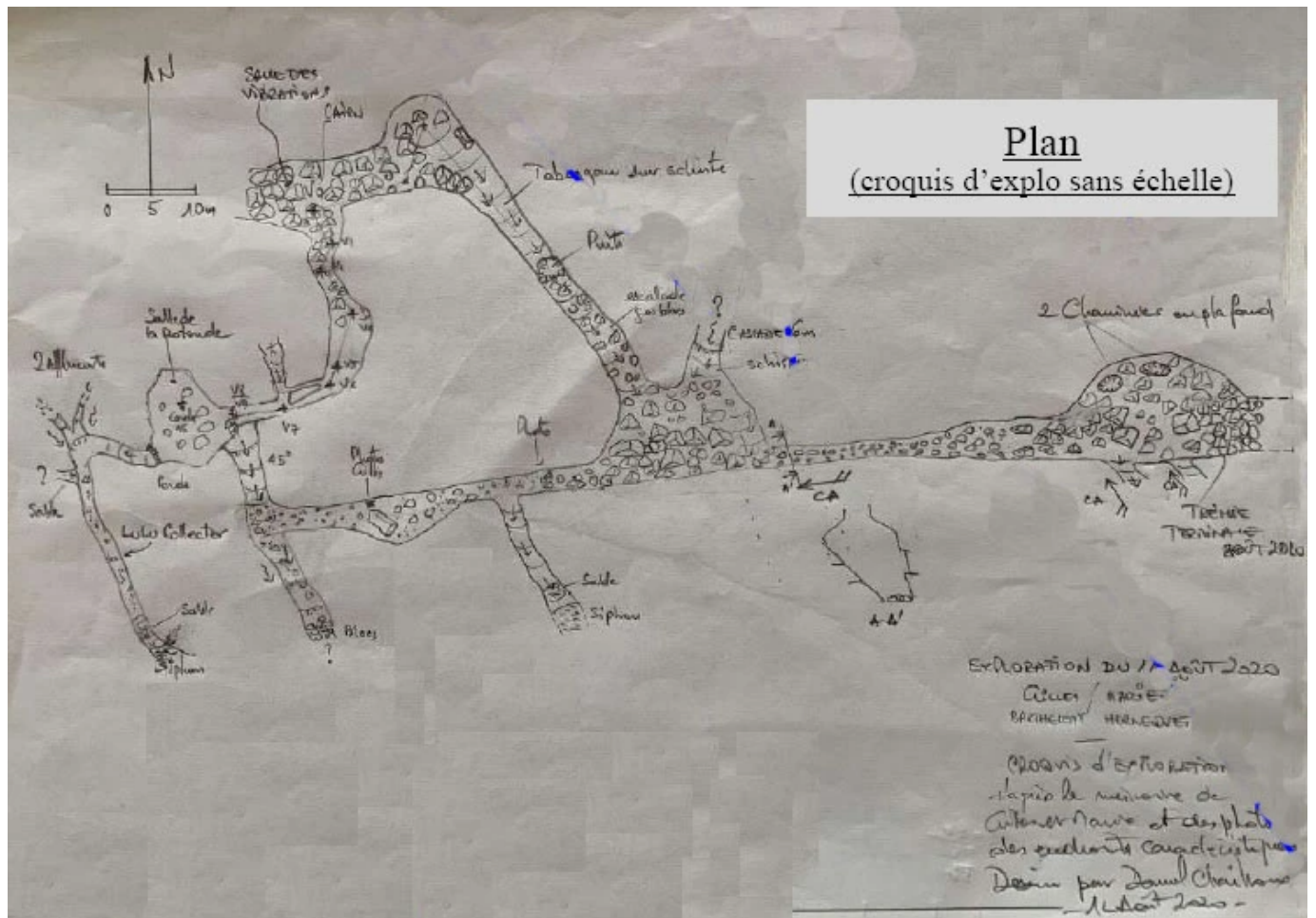
Topografia 2 de 7

Daniel CHAILLOUX
Gilles BARTHELEMY
Marie HERNEQUET

Topografia 6 de 7

HORAT DER UNHOLA

Vielha e Mijaran - Val d'Aran

Topo: Y.Besset - C.Caillol - B.Lesage
(G.S.Pyrénées) 28-8-1978

